

Entrevista amb Christine Arndt, nova directora del Centre d'Informació del DAAD a Espanya

Christine Arndt, com a antiga directora de la Secció del sud d'Europa, la coneixen molts col·laboradors del DAAD a l'Estat espanyol. Ara vostè ha canviat de tasca i, des del Centre d'Informació del DAAD a Barcelona, s'ocupa de les relacions entre Espanya i Alemanya en l'àmbit acadèmic. Què l'ha duta a fer aquest pas?

Bé, en aquesta decisió hi ha pesat, i no pas poc, la meva simpatia personal envers Espanya. Estic vinculada molt particularment a aquest país, ja des de la meva època d'estudiant, quan hi venia de viatge tan sovint com podia, amb motxil·la i tenda de campanya, i després, quan vaig passar-hi alguns semestres, a les universitats de Valladolid i Granada, com a estudiant de Filologia Hispànica. Llavors no es parlava gens d'espai europeu comú d'educació superior ni de reconeixement recíproc de l'expedient acadèmic, o sigui que els meus estudis es van allargar una mica, però no voldria de cap manera haver-me perdut cap d'aquelles experiències tan enriquidores.

Per què el seu pas per universitats espanyoles va esdevenir una riquesa tan important per a vostè?

Sobretot remarcaria el caràcter complementari d'aquells estudis en relació amb la meva experiència acadèmica d'Alemanya. A les universitats alemanyes es valora, per damunt de tot i des del primer semestre, la transmissió de competències de metodologia científica, mentre que l'elaboració dels continguts de cada matèria es deixa a càrrec de l'estudiant. Això té avantatges, per descomptat, ja que des de bon començament es desenvolupa un gran sentit de la pròpia responsabilitat. Es nota de seguida i tinc un ressò molt positiu en aquest sentit dels nostres becaris i becàries d'Espanya. Ara bé, la meva etapa d'estudiant a l'Estat espanyol em va proporcionar una capacitat de visió global més gran, és a dir, més sensibilitat envers la interrelació que hi pot haver entre els continguts. Aquí, el professorat universitari es comporta d'una manera molt més directa i sovint mostra un entusiasme molt motivador per la seva assignatura. A Alemanya aquesta manera d'ensenyar es descriu, despectivament, com a "classe magistral", antiquada, però, sigui com sigui, per a mi, aquesta combinació d'estils d'ensenyament i d'aprenentatge, tan diferents a Espanya i a Alemanya, va representar un guany intel·lectual. Per aquest motiu confio que el procés de Bolonya, amb l'augment de mobilitat internacional d'estudiants i de docents que representarà, engegui un procés d'aprenentatge en múltiples direccions que condueixi, finalment, a una síntesi profitosa per a tothom. Per a fer-ho és fonamental que les nostres universitats, sense menystenir l'obertura internacional i la flexibilitat, sàpiguen conservar també el més valuós de la seva pròpia tradició.

Entrem en la qüestió del “procés de Bolonya”: creu que els plans d’estudi organitzats segons el model de graduat/màster comportaran realment l’augment de la mobilitat acadèmica? Quines són les experiències del DAAD en aquest punt i quina és l’aportació dels programes de promoció del DAAD en aquest context?

És cert. A Alemanya ja tenim una certa experiència en el nou sistema europeu i equiparar “Bolonya” amb “més mobilitat internacional” no sembla tan senzill. Les carreres adaptades a Bolonya tenen una estructura molt més rígida que els plans d’estudi del sistema tradicional. Amb prou feines queda espai per a estades d’estudi a l’estranger més o menys llargues. Per tant, el DAAD, pel que fa a les beques anuals, preveu una baixada en la demanda de beques anuals per a estudiants alemanys de Grau que vulguin traslladar-se a Espanya o a d’altres països europeus. A més, el gran èxit del programa Erasmus contribueix també a aquesta evolució. Per cert, el DAAD veu amb molt bons ulls aquesta “competència”, ja que, a Alemanya, és l’agència per als programes universitaris de la UE.

En l’àmbit de les beques individuals que es financien amb fons estatals propis, i per compensar la disminució de beques anuals, el DAAD presenta una oferta més gran d’ajudes per a períodes inferiors, destinades a l’intercanvi acadèmic a l’interior d’Europa. Aquestes beques es distingeixen del perfil estàndard de les beques Erasmus sobretot perquè els requisits de qualitat que s’exigeixen a les persones candidates són més grans i perquè tenen una dotació superior.

D’altra banda, en els darrers anys, el DAAD ha ofert diversos programes per a incentivar la internacionalització de les universitats alemanyes, entre els quals hi ha el programa “Plans d’estudi integrats amb doble titulació”. En el marc d’aquest programa, el DAAD fomenta, per exemple, la cooperació institucional entre les universitats alemanyes i espanyoles, i això per un període que arriba fins a vuit anys. Té com a finalitat posar en funcionament, de la manera més estable possible, carreres binacionals d’acord amb el model de Bolonya, que, en acabar els estudis, comportin una titulació conjunta o reconeguda per les dues bandes (un “*joint degree*” o “*double degree*”).

Aquests plans d’estudi integrats inclouen, segons les condicions acordades entre les universitats, un nombre més gran d’estades breus d’estudiants i docents a la universitat que actua com a soci. La demanda que ha generat aquest programa demostra el gran interès de les universitats alemanyes per col·laborar amb l’Estat espanyol. L’únic obstacle estructural que hi podria haver és el fet que Alemanya promou el model de Bolonya “3+2”, mentre que a l’Estat espanyol, a partir de 2010, predominarà el model “4+1”.

Creu que, per a l’alumnat espanyol, resultarà atractiu realitzar un màster a Alemanya d’una durada de tres a quatre semestres, mentre que al seu propi país només li cal un any per obtenir un títol equivalent? I, al contrari, no serà molt interessant per a l’alumnat alemany assistir a un curs de màster a Espanya que duri només un any?

D'això últim n'estic força convençuda, sobretot perquè la llengua espanyola té gran prestigi a Alemanya. A més, el millor alumnat alemany té també moltes possibilitats de rebre una beca del DAAD per estudiar un màster d'un any de durada a l'estat espanyol. Quant al moviment invers, dependrà de la capacitat de persuasió de les universitats alemanyes per promoure els cursos de màster, de gran qualitat i projecció internacional, molts dels quals s'imparteixen en anglès. Pel que fa a aquest assumpte, el nostre centre d'informació del DAAD donarà suport a les universitats alemanyes que vulguin promocionar-se a l'Estat espanyol. Això inclou també el doctorat, és clar.

A més, és un avantatge suplementari el fet que el DAAD, en col·laboració amb "La Caixa", fa temps que ofereix un programa molt atractiu de beques de postgrau, ben dotades econòmicament, per a estudis de màster i doctorat a Alemanya. Aquestes beques es convoquen cada any entre gener i abril.

En conjunt, observo que a Espanya hi ha un clima molt positiu per reconèixer, com un valor afegit a la pròpia carrera, l'experiència universitària a l'estranger i els contactes internacionals, potser després rellevants professionalment, que hom pot establir durant l'estada en un altre país, mitjançant les pràctiques, per exemple. Per tant, estic segura que els estudis de màster a Alemanya continuaran sent una opció molt interessant per a la joventut de l'Estat espanyol.

Fins ara hem parlat sobretot de les perspectives de col·laboració entre les universitats espanyoles i alemanyes i de la mobilitat acadèmica durant la fase formativa i en aquest context han aparegut diverses possibilitats de promoció interessants. El DAAD, que és l'organització més gran del món quant a promoció de l'intercanvi universitari, es compromet també en l'àmbit de la recerca?

I tant! De totes maneres, he de fer-hi uns quants matisos. El DAAD, sobretot, es considera obligat a promoure el relleu generacional. Per tant, la prioritat és donar suport a la mobilitat internacional en el marc de projectes de recerca que, a més de *Senior Scientists*, incloguin explícitament persones investigadores joves. N'és un bon exemple el programa per a l'intercanvi de persones vinculades a projectes, que a Espanya s'anomena "Accions integrades", en cooperació amb el Ministeri de Ciència i Innovació/MICINN (abans, el MEC). Gràcies a aquest programa, un nombre important d'investigadors i investigadores joves d'Espanya i d'Alemanya adquireixen una primera experiència en projectes internacionals que després els permetrà d'orientar-se cap a iniciatives de recerca més àmplies i de més abast; per exemple, dintre del programa marc de recerca de la UE.

A més, el DAAD atorga beques per a estades de recerca a Alemanya, d'un màxim de tres mesos, adreçades bàsicament a personal investigador doctor (i també a antic personal becari del DAAD).

En el camp de la promoció de *postdocs* estrangers, la Fundació *Alexander von Humboldt*, de Bonn, gaudeix de molt bona reputació. El Centre d'Informació del DAAD a l'Estat espanyol assessora també sobre les beques d'aquesta entitat.

La institució més gran per a la promoció de la recerca a Alemanya és la *Deutsche Forschungsgemeinschaft / DFG* [Societat alemanya per a la recerca], la qual compta amb recursos financers importants.

Ara bé, des de fa poc temps, el DAAD s'ocupa de la qüestió de la recerca d'una manera particularment concreta: per encàrrec del *Bundesministerium für Bildung und Forschung/BMBF* [Ministeri Federal d'Educació i Recerca], gestiona el portal d'Internet www.research-in-germany.de, de creació recent, destinat a la connexió internacional de la comunitat investigadora alemanya.

Així doncs, el nostre Centre d'Informació del DAAD a l'Estat espanyol té també la funció d'un "Liaison Office" per assessorar sobre possibilitats de col·laboració amb centres alemanys de recerca i per ajudar a establir-hi els contactes corresponents. Des d'aquest punt de vista, considero molt interessant que el govern espanyol hagi integrat a dintre del nou Ministeri de Ciència i d'Innovació les competències de tot l'àmbit de l'educació superior, per tal d'acoblar més estretament la recerca universitària i l'extrauniversitària i promoure la transferència de tecnologia. En aquest sentit, considero que podem ser un interlocutor important per a entitats i agents com el MICINN, el CSIC, les universitats, etc.

En tot cas, m'alegro molt de poder-me dedicar els propers anys a tot el ventall de qüestions que m'esperen a l'Estat espanyol. Des de Barcelona faré, ben segur, molts viatges per tot el país, per tal d'assessorar les universitats i altres institucions interessades a col·laborar científicament amb Alemanya... però ara ja no ho hauré de fer amb tenda de campanya i motxil·la...

Senyora Arndt, li agraim que ens hagi concedit aquesta entrevista i li desitgem molt d'èxit en la seva nova feina!